

Üstökösök

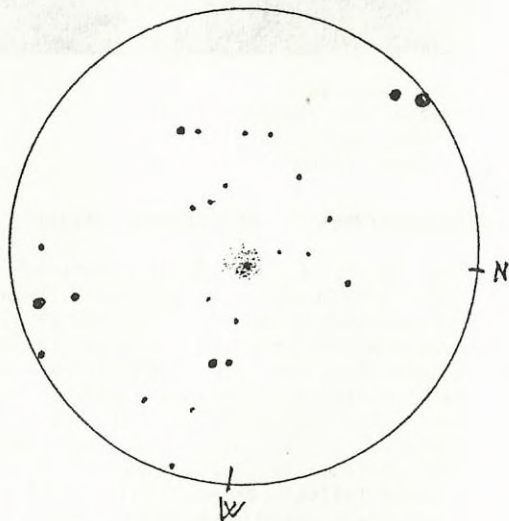
március

Shoemaker-Levy (1991d)

Az üstökösöt Carolyn S. Shoemaker, Eugene M. Shoemaker és David H. Levy fedezte fel tavaly január 22-én. A 46 cm-es palomári Schmidtrel készített felvételpáron diffúz, erős kondenzációt mutató üstökösként látszott. A Hydra és a Sextans nyugati határán ekkor még csak 15,5 volt összfényessége. A felfedezés bejelentése után Eleanor Helin január 13-i, 15-i, M. Koshikawa pedig 19-i felvételeken is rátalált az üstökös halvány nyomára. Ezek után könnyen el lehetett végezni a pályaszámítást. Kiderült, hogy igen korán, majdnem egy évvel a perihéliumátmenet előtt történt a felfedezés. A több hónapos megfigyelési sorozat után bebizonyosodott, hogy szilveszter napján fog áthaladni napközelpontján, 338 millió km-es távolságban. Az észlelésekre egy 6390 év periódusú, igen elnyúlt ellipszispálya illeszthető a legjobban.

Az objektum fényessége igen lassan emelkedett. Vizuálisan először A. Hale észlelte november 5-én 41 cm-es reflektorral, Új-Mexikóból. Az összfényességet 12,3-ra becsülte. Egy hónappal később már 11^m,7-snak látta. Az eddig érkezett egyetlen hazai észlelést Szentaskó László végezte, március 5-én hajnalban. A közel kör alakú 1,5-es kóma igen diffúz volt, s egy nagyon határozatlan 11^m-s központi mag is látszott. A 33,4 cm-es reflektor számára nem jelentett nehézséget ez az üstökös.

A Shoemaker-Levy (1991d) üstökös 1992. március 5-én 3:30 UT-kor. "Könnyen megtalálható a gamma és delta Cyg-gel tompaszögű háromszöget alkotó üstökös. Alig van határozott magja, csóvája igen diffúz." A rajzot Szentaskó László készítette 33,4 cm-es reflektorral, 170x-es nagyítás mellett.

A nyár üstököse

Igen kellemes élményeket tartogat számunkra az idei nyár, és csakúgy mint két évvel ezelőtt, ismét sokak figyelmébe fordulhat az üstökösészlelés felé. Az 1991₁ jelzésű üstökösöt egy tavaly október 6-i fotón fedezte fel a

Shoemaker házaspár és David Levy. Az objektum $16^m,5$ -s volt, de már az első felvételeken is feltűnt egy rövid, DDNy irányú csóva. Az üstökös áprilisban eltűnt a Nap sugaraiban, és amikor ezek a sorok megjelennek -- reméljük -- olvasóink már észlelhetik az egyre fényesedő kométát.

Az alábbi táblázatban közölt értékek csak tájékoztató jellegűek, ugyanis fotografikus adatokból származnak, melyek mindig halványabbak, mint a vizuálisak. Megfigyelésre a június--júliusi "hónapforduló" kínálkozik a legjobbnak; ekkor a cirkumpoláris üstökös sohasem látszik 30 foknál alacsonyabban. A Naphoz is viszonylag közel látszik, ezért remek rálátásunk lesz csóvájára. Bár ezt követően meredeken dél felé indul, még a Meteor '92 tábor alatt is észlelhető lesz. Az üstökös pályaelemei az 1991. október 6. és 1992. február 2. közötti 71 megfigyelés alapján:

T: 1992. júl. 24,55333 TT	ω : 145,22740	}	2000,0
e: 0,9998587	Ω : 49,05506		
q: 0,8367203	i: 113,50885		

Az üstökös 2000-es koordinátái az MPC 19655-ben közölt pályaelemek alapján:

Dátum	RA	D	E	m
05.23.	01 ^h 17 ^m 30	+48 ^o 40'1	43 ^o	10 ^m ,4
05.28.	01 24,17	+51 21,8	45	10,0
06.02.	01 32,53	+54 27,7	48	9,7
06.07.	01 43,34	+58 03,1	50	9,3
06.12.	01 58,55	+62 13,7	52	8,9
06.17.	02 22,55	+67 03,9	54	8,4
06.22.	03 06,9	+72 27,5	55	8,0
06.27.	04 45,4	+77 25,8	55	7,6
07.02.	07 50,1	+77 55,0	55	7,2
07.07.	10 05,9	+70 51,6	55	6,9
07.12.	11 04,63	+59 50,9	54	6,7
07.17.	11 32,62	+47 35,6	52	6,6
07.22.	11 47,87	+35 39,8	50	6,6
07.27.	11 56,89	+24 59,4	49	6,8
08.01.	12 02,50	+15 54,8	47	7,0
08.06.	12 06,09	+08 22,2	45	7,3
08.11.	12 08,47	+02 07,1	43	7,6

Új üstökös „leg”-ek

A múlt év igen bő üstököstermésének köszönhetően a Meteor 1991/7--8. számában megjelent cikk néhány kiegészítésre szorul. A legkiugróbb változás az egyetlen személy által egy év leforgása alatt felfedezett üstökösök számában van. Ez a korábbi 5-ről 10-re módosult. Gondolom, olvasóinkat nem éri meglepetés, hogy David Levynak sikerült ez a fantasztikus teljesítmény, amiben elévülhetetlen érdemei vannak a Shoemaker házaspárnak is. Az eredményes észlelőtrió kilenc üstököst fényképezett le elsőként 1990. november 15. és 1991. november 13. között a Palomar-hegyi 46 cm-es Schmidt-kamerával. Levy ehhez még vizuálisan is talált egy üstököst, ezért ő lett a "listavezető". A másik változás a legnagyobb perihéliumtávolságú üstökösök terén állt be. A szóbanforgó üstököst Robert McNaught és Kenneth Russel fedezte fel a Siding Spring-i 1,22 m-es Schmidt-távcsővel. A perihélium távolsága 6,959 Cs.E.-nek adódott.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN